

ANALIZA POSLOVANJA POŠTANSKIH OPERATERA U BIH ZA PERIOD 2015. - 2019.



TRANSPARENCY
INTERNATIONAL
Bosna i Hercegovina

PODRŽANO OD STRANE:



OVA PUBLIKACIJA IZRAŽAVA STAVOVE TRANSPARENCY
INTERNATIONAL BOSNE I HERCEGOVINE I NE ODRAŽAVA
NUŽNO STAVOVE NATIONAL ENDOWMENT FOR
DEMOCRACY.



SADRŽAJ

UVOD	4
HRVATSKA POŠTA D.O.O. MOSTAR	5
POŠTE SRPSKE A.D. BANJA LUKA	7
JP BH POŠTA D.O.O. SARAJEVO	9

UVOD

Transparency International u Bosni i Hercegovini uradio je analizu poslovanja poštanskih operatera u Bosni i Hercegovini na osnovu dostavljenih revizorskih izvještaja, finansijskih izvještaja i izvještaja o poslovanju.

Analiza je urađena za period poslovanja od 2015. do 2019. godine (osim za „Pošte Srpske“ a.d. Banja Luka gdje je uključena i 2020. godina) na osnovu baze podataka o poslovanju javnih preduzeća u BiH koju posjeduje TI. U analizu su uključena sljedeća javna preduzeća:

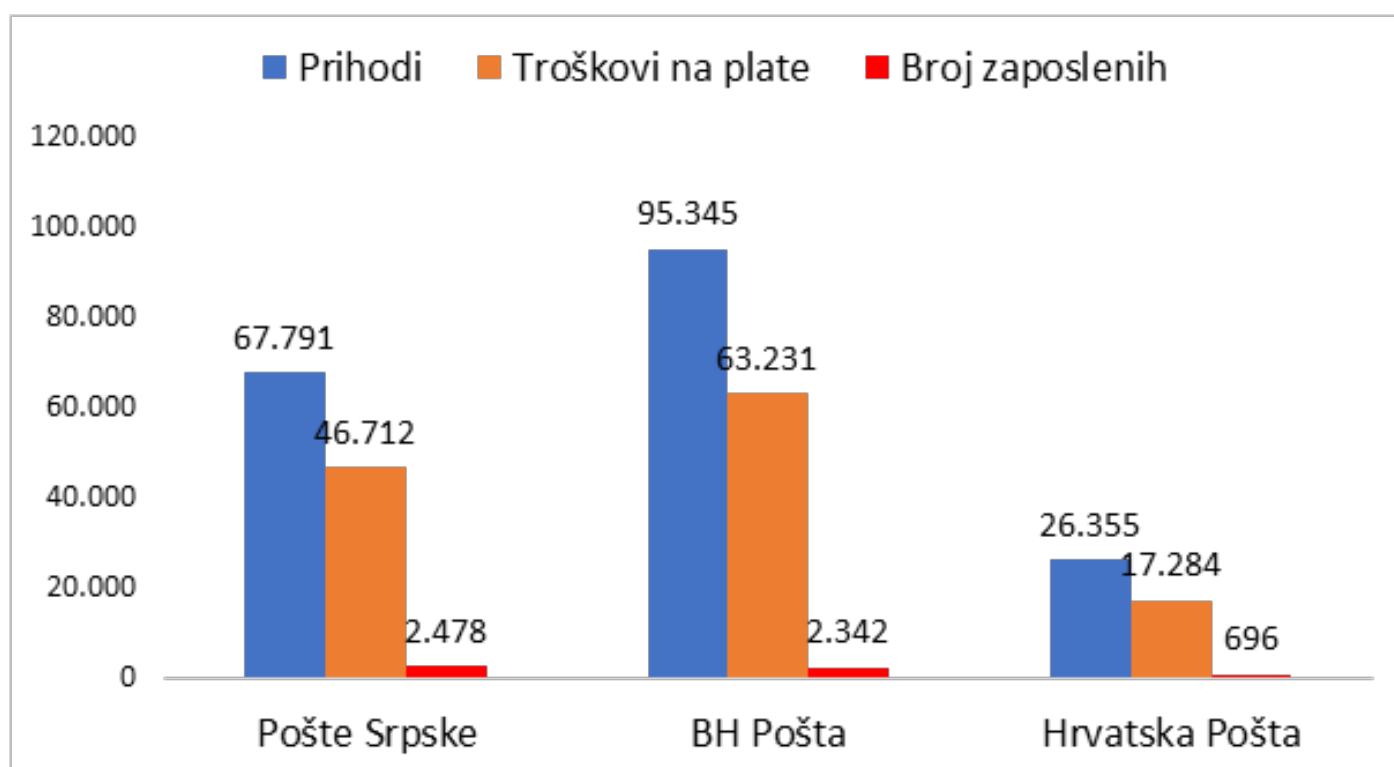
- „Hrvatska pošta“ d.o.o. Mostar
- „Pošte Srpske“ a.d. Banja Luka
- „JP BH Pošta“ d.o.o. Sarajevo

Ova tri poštanska operatera u Bosni i Hercegovini danas zapošljavaju oko pet i po hiljada radnika, za plate troše oko 125 miliona maraka godišnje i sve teže se nose sa konkurencijom privatnih poštanskih operatera koji uzimaju sve veći udio na tržištu.

Godišnji prihod tri javna operatera kreće

se oko 188 miliona KM dok 12 privatnih poštanskih operatera po podacima Agencije za poštanski promet BiH godišnje prihoduje preko 90 miliona maraka.

Cilj analize bio je sagledati trenutne trendove u poslovanju javnih operatera, efekte povećanja broja zaposlenih i drugih troškova, kao i njihovu sposobnost da se nose sa sve većom konkurencijom na tržištu.



„HRVATSKA POŠTA“ D.O.O. MOSTAR

Analizom revizorskih i finansijskih izvještaja JP „Hrvatska pošta“ d.o.o. Mostar za period od 5 godina (2015. - 2019.) primjećujemo da je ovo preduzeće u 2015. poslovalo s gubitkom od skoro jedan milion KM, a u naredne 4 godine je uspjelo da posluje s pozitivnim rezultatom. U 2016. ukupna neto sveobuhvatna dobit (dobit nakon utvrđenih gubitaka/dobitaka direktno u kapitalu i poreza na dobit) je iznosila oko 430 hiljada KM, što je za oko 1,45 miliona KM bolji finasijski rezultat nego prethodne godine.

Naredne godine preduzeće posluje pozitivno ali s dosta slabijim rezultatom nego godinu ranije. U 2017. ukupna neto sveobuhvatna dobit je iznosila tek oko 55 hiljada KM što je za oko 8 puta manja dobit nego u 2016. godini. Naredne godine JP „Hrvatska pošta“ d.o.o. Mostar ostvaruje dobit u iznosu od oko 146 hiljada KM, što predstavlja povećanje dobiti za oko 90 hiljada KM u odnosu na prethodnu godinu.

Slijedeće godine preduzeće ostvaruje najslabiji finasijski rezultat u posljednje 4 godine, te u 2019. godini ukupna neto sveobuhvatna dobit je bila tek oko 53 hiljade KM.

Ukupna sveobuhvatna dobit/gubitak				
2015	2016	2017	2018	2019
-981.660	433.673	54.878	145.669	53.456

Razlog ovakvih finansijskih rezultata možemo pronaći u kretanju ukupnih prihoda (poslovni prihodi + finansijski prihodi + ostali prihodi) i ukupnih rashoda/troškova (poslovni rashodi + finansijski rashodi + ostali rashodi) kroz godine poslovanja. Ukupni prihodi su rasli iz godine u godinu s izuzetkom za 2017. godinu, te godine ukupni prihodi su bili manji nego godinu ranije.

U 2015. godini ovo preduzeće ostvaruje ukupne prihod u iznosu od oko 25 miliona KM, dok ukupi rashodi su iznosili oko 26 miliona KM. Naredne godine JP „Hrvatska pošta“ d.o.o. Mostar povećava svoje ukupne

prihode za oko 350 hiljada KM i značajno smanjuje ukupne rashode koji su te godine iznosili oko 25 miliona KM, što predstavlja smanjenje ukupnih rashoda za oko 1 milion KM u odnosu na prethodnu godinu. Samo na troškove zaposlenih je potrošeno pola miliona KM manje. Sve pomenute promjene dovode do pozitivnog finansijskog rezultata u 2016. godini. U 2017. godini preduzeće ostvaruje za oko 130 hiljada manje ukupne prihode i za oko 250 hiljada KM veće ukupne rashode. Naredne dvije godine JP „Hrvatska pošta“ d.o.o. Mostar počinje i nastavlja trend povećanja ukupnih prihoda i ukupnih rashoda iz godine u godinu.

U 2019. godini ostvareni su najveći ukupni prihodi i ukupni rashodi u analiziranom periodu, ali te godine je i ostvaren i najslabiji finasijski rezultat u prethodne 4 godine.

	2015	2016	2017	2018	2019
Prihodi	25.037.674	25.384.999	25.257.141	25.622.214	26.355.675
Rashodi	26.019.334	24.973.571	25.234.845	25.467.914	26.284.888

Detaljnijom analizom rashoda/troškova utvrdili smo da su troškovi zaposlenih (klasa 52 u kontnom planu) najmanji bili 2016. godine kada su iznosili oko 16,76 miliona KM, a najveći 2019. godine kada su iznosili 17,28 milona KM. Prema podacima iz finasijskih izvještaja, prosječan broj zaposlenih na bazi radnih sati u 2015. godini iznosio je 702, dok je u 2016. godini iznosio 688 radnika, što objašnjava već gore spomenuto smanjene troškova zaposlenih na godišnjem nivou. Broj zaposlenih u 2017. godini je bio 678 radnika. Iako je broj radnika bio manji nego u prethodnoj godini, ostvareno je neznatno povećanje troškova zaposlenih od 1% u odnosu na 2016. godinu.

Prosječan broj zaposlenih na bazi radnih sati u 2018. godini je bio 688, a u 2019. godini je bio 696. Troškovi zaposlenih u 2018. godini su iznosili oko 16,93 milona KM, a u 2019. godini 17,28 milion KM. Možemo zaključiti da su troškovi zaposlenih u 2019. godini veći za oko 356 hiljada KM. Povećanje ovih troškova

je utjecalo na poslovni rezultat 2019. godine, koji je mogao biti bolji.

	2015	2016	2017	2018	2019
Troškovi zaposlenih	17.253.812	16.763.647	16.861.676	16.928.332	17.284.693
*Broj zaposlenih	702	688	687	688	696
			*Pros. broj zap. na bazi radnih sati		

Uzimajući u obzir ove podatke zaključujemo da je preduzeće u 2016. imalo najmanji prosječni mjesečni trošak za jednog radnika koji je iznosio 2.030 KM, te je isti narednih godina bio sve veći i veći. Najveći trošak ove prirode zabilježen je 2019. godine u iznosu od 2.070 KM. Prosječni mjesečni trošak jednog zaposlenog radnika JP „Hrvatska pošta“ d.o.o. Mostar za analizirani period od 2015. do 2019. godine je 2.049 KM.

	2015	2016	2017	2018	2019
Pros. mj. tr. jednog zaposlenog	2.048	2.030	2.045	2.050	2.070
Pros. mj. tr. jednog zaposlenog za period	2.049				

Za troškove reprezentacije/unapređenja poslovanja prema dostupnim podacima u periodu od 4 godine (2015. do 2019. izuzev 2017 godine) potrošeno je oko 167 hiljada KM, odnosno u prosjeku oko 41,7 hiljada KM godišnje. Najviše je potrošeno 2019. godine 71.231 KM.

Troškovi reprezentacije se svrstavaju kao nematerijalni troškovi u okviru poslovnih rashoda. Tako oni uključuju troškove reprezentacije u poslovnim prostorijama i na sajamskim i drugim manifestacijama, troškove ugostiteljskih usluga kao što su hrana i piće, troškove prenoćišta i ishrane poslovnih partnera kao i troškove za poklone.

Treba naglasiti da su prosječni godišnji troškovi reprezentacije veći u poređenju sa preduzećem „Pošte Srpske“ a.d. Banja Luka koje ima 3 do 4 puta veće prihode i veći broj radnika.

Od 71.231 KM koliko je na reprezentaciju potrošeno u 2019. godini samo su na

organizacije poslovnog skupa za 300 osoba potrošili 34.811 KM, gdje su pored restoranskih usluga, muziku platili preko 13.000 KM.

	2015	2016	2018	2019
Trošak reprezentacije	26.754	31.394	37.407	71.231
Pros. god. troš. reprezentacije	41.697			

Pored toga, predsjedniku uprave društva za tri godine platili su 21.244 KM za postdiplomske studije računarstva iako im to radno mjesto nije potrebno.

Ugovaranje i plaćanje doktorskog studija predsjedniku uprave sredstvima Društva nije opravdano jer akademsko zvanje doktora nauka nije traženi uslov za ovo radno mjesto u skladu sa Pravilnikom o postupku odabira kandidata i načinu imenovanja članova uprave Društva, navodi se u revizorskom izvještaju Ureda za reviziju institucija FBIH.

Pored svega navedenog ovo preduzeće je platilo 110.000 KM bez PDV-a za iznajmljivanje jednog novog putničkog automobila na pet godine. Revizorima nisu predložili da je vršeno ispitivanje tržišta niti je data analiza ekonomske opravdanosti zašto se išlo na uzimanje vozila u zakup a ne na kupovinu vozila.

TI BiH je ranije objavio analizu prema kojoj su Hrvatske pošte platile oko 20.000 KM za reklamiranje u vjerskim zajednicama a među dobavljačima ovih marketinških usluga pominju se Vrhbosanska nadbiskupija, Crkva na kamenu, Medijski centar Vrhbosanske nadbiskupije i Franjevački samostan Mostar.



„POŠTE SRPSKE“ A.D. BANJA LUKA

Analizom dostupnih finansijskih izvještaja JP „Pošte Srpske“ a.d. Banja Luka za period od 6 godina (2015. - 2020.) primjećujemo da je preduzeće poslovalo s pozitivnim ukupnim neto sveobuhvatnim rezultatom (dobit/gubitak nakon utvrđenih gubitaka/dobitaka direktno u kapitalu i poreza na dobit). Treba naglasiti da je preduzeće u periodu od 2016. do 2018. godine ostvarilo pozitivne finansijske rezultate i poslovalo s dobiti zbog dobitaka utvrđenih direktno u kapitalu.



U 2015. godini preduzeće „Pošte Srpske“ a.d. Banja Luka ostvaruje dobit nakon poreza u iznosu tek oko 31 hiljadu KM međutim, zbog dobitaka utvrđenih direktno u kapitalu preduzeće posluje s ukupnom neto sveobuhvatnom dobiti u iznosu oko 528 hiljada KM. Te godine preduzeće ostvaruje najmanje ukupne prihode i ukupne rashode u analiziranom periodu.

Narednih godina primjećuje se trend povećanja ukupnih prihoda i ukupnih rashoda iz godine u godinu. Treba napomenuti da naredne tri godine (2016. – 2018.) JP „Pošte Srpske“ a.d. Banja Luka ostvaruje veće ukupne rashode od ukupnih prihoda, ali na kraju uspijeva da posluje s dobiti zbog dobitaka utvrđenih direktno u kapitalu. Tokom 2016. godine ostvarena je najniža ukupna neto sveobuhvatna dobit u analiziranom periodu (2015. - 2019.) koja je iznosila oko 25,5 hiljada KM.

Nakon tri godine negativnog trenda, u 2019.

godini preduzeće ostvaruje veće ukupne prihode od ukupnih rashoda, te posluje ukupnom neto sveobuhvatnom dobiti u iznosu od oko 922 hiljade KM (135 hiljada KM + 787 hiljada KM dobitaka u kapitalu).

Važno je napomenuti da je preduzeće 2017. godine ostvarilo prihod od donacija u iznosu od 300 hiljada KM, stoga možemo zaključiti da nije bilo pomenutih donacija JP „Pošte Srpske“ a.d. Banja Luka bi te godine poslovalo s još manjim ukupnim prihodima te bi ostvarilo negativan rezultat. Glavni razlog zašto JP „Pošte Srpske“ a.d. Banja Luka uspijeva poslovati pozitivno 2019. godine jeste povećanje prihoda iz namjenskih finansiranja. Prihodi iz namjenskih izvora finansiranja u 2019. godini u iznosu od 1.036.442 (u 2018. godini u iznosu od 6.900 KM) se odnose u najvećoj mjeri na 1 milion KM subvencija budžeta Republike Srpske za sufinansiranje neprofitabilnih pošta za 2019. godinu.

Treba naglasiti da je ukupna neto sveobuhvatna dobit značajno veća zbog dobitaka utvrđenih direktno u kapitalu.

U 2020. godini ovo preduzeće ostvaruje najveće ukupne prihode i ukupne rashode u analiziranom periodu ali i prvi put posluje s gubitkom od oko 1,82 miliona. To se desilo i pored činjenice da je ovo preduzeće dobilo 1,2 miliona KM U 2020. godini iz budžeta Republike Srpske za sufinansiranje neprofitabilnih pošta, koje posluju u rubnim i ruralnim područjima Republike, a koja su ekonomski nedovoljno razvijena.

Ukupni rashodi od oko 70,4 miliona KM su bili značajno veći od ukupnih prihoda koji su iznosili oko 67,8 miliona KM. JP „Pošte Srpske“ a.d. Banja Luka je 2020. ostvarilo oko

Ukupna sveobuhvatna dobit/gubitak					
2015	2016	2017	2018	2019	2020
527.629	25.537	76.924	43.548	921.852	-1.828.075

762 hiljade KM dobitaka utvrđenih direktno u kapitalu, međutim, taj iznos je tek neznatno umanjio izrazito negativan rezultat te godine.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Prihodi	57.308.660	58.365.760	59.020.862	61.637.426	66.788.282	67.791.868
Rashodi	57.277.682	58.853.987	59.766.784	62.388.995	66.652.941	70.382.030

Detaljnijom analizom rashoda/troškova utvrdili smo da su se troškovi zaposlenih (klasa 52 u kontnom planu) povećavali iz godine u godinu. Najniži troškovi zaposlenih (2.070 zaposlenih na bazi radnih sati) bili su 2015. godine kada su iznosili oko 39,9 miliona KM, dok su iduće godine bili veći za skoro 200 hiljada KM.

Narednih godina troškovi zaposlenih, kao i broj zaposlenih na bazi sati rada, su rasli. Tokom 2017. godine broj radnika na bazi sati je bio 2.290, dok je trošak zaposlenih iznosio oko 40,5 miliona KM. Iduće godine broj zaposlenih se povećao za 41 radnika, a troškovi su porasli za oko 1,1 milion više nego prethodne godine. U 2019. godini zabilježeni su troškovi zaposlenih u iznosu od oko 43,9 miliona KM. Prosječan broj radnika na bazi sati rada iznosio je 2.412. U 2020. godini zabilježeni su najveći troškovi zaposlenih u analiziranom periodu iznosu od oko 46,7 miliona KM.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Troškovi zaposlenih	39.898.298	40.090.984	40.496.864	41.608.929	43.804.397	46.712.781
*Broj zaposlenih	2.270	2.267	2.290	2.331	2.412	2.478
			*Prosječan broj zaposlenih na bazi radnih sati			

Prosječan broj radnika na bazi sati rada iznosio je 2.478 što predstavlja također najveći broj radnika na godišnjem nivou u analiziranom periodu. U poređenju s 2015. godinom u 2020. godini je bilo zaposleno 208 radnika više, te je za troškove zaposlenih utrošeno 6,8 miliona KM više nego prije 6 godina. Na osnovu ovih podataka možemo zaključiti da bi ukupni rashodi bili manji, a poslovni rezultati JP „Pošte Srpske“ a.d. Banja Luka prethodnih godina bili mnogo bolji da nije bilo prekomjernog zapošljavanja radnika.

Prekomjerna zapošljavanja i rast troškova na plate doveli su u finansijske probleme ovo javno preduzeće koje zapošljava oko 130

radnika više od BH Pošta koje imaju gotovo 30 miliona maraka već prihode.

Uzimajući u obzir ove podatke zaključujemo da je preduzeće u 2015. imalo najmanji prosječni mjesečni trošak za jednog radnika koji je iznosio 1.465 KM, dok je najveći trošak ove prirode zabilježen 2020. godine u iznosu od 1.571 KM.

Prosječni mjesečni trošak jednog zaposlenog radnika JP „Pošte Srpske“ a.d. Banja Luka za analizirani period od 2015. do 2020. godine je 1.493 KM, te predstavlja najmanji prosječni mjesečni trošak za jednog radnika od svih analiziranih preduzeća.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Prosje. mj. tr. jednog zap.	1.465	1.474	1.474	1.488	1.513	1.571
Prosje. mj. tr. jednog zap. za period	1.497					

Za troškove reprezentacije/unapređenja poslovanja u periodu od 2015. do 2020. godine potrošeno je 189 hiljada KM, odnosno u prosjeku oko 31,5 hiljade KM godišnje. Najviše je potrošeno 2018. godine 46.295 KM. Troškovi reprezentacije se svrstavaju kao nematerijalni troškovi u okviru poslovnih rashoda. Tako oni uključuju troškove reprezentacije u poslovnim prostorijama i na sajamskim i drugim manifestacijama, troškove ugostiteljskih usluga kao što su hrana i piće, troškove prenočišta i ishrane poslovnih partnera kao i troškove za poklone. Treba naglasiti da su prosječni godišnji troškovi reprezentacije najmanji u poređenju s istim troškovima

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Trošak reprezentacije	25.899	21.956	27.102	46.295	44.748	22.807
Prosječni godišnji troškovi reprezentacije	31.468					

ostalih analiziranih preduzeća.

JP „Pošte Srpske“ a.d. Banja Luka je u 2015. godini imalo na ispravci vrijednosti oko 1,25 miliona KM potraživanja od kupaca za koja se

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ispravka vrijednosti (potraživanja od kupaca)	1.245.200	764.118	1.073.539	1.125.795	745.617	678.502

smatraju da se nenaplativa. U 2020. godini taj iznos je bio oko 678 hiljada KM.



To su potraživanja za koja preduzeće vjeruje da su nenaplativa, te će eventvano biti otpisana.

„JP BH POŠTA“ D.O.O. SARAJEVO

Analizom revizorskih i finansijskih izvještaja „JP BH Pošta“ d.o.o. Sarajevo za period od 5 godina (2015. - 2019.) primjećujemo da ovo preduzeće posluje pozitivno kroz godine s višemilionskom dobiti. Ukupna neto sveobuhvatna dobit (dobit nakon utvrđenih gubitaka/dobitaka direktno u kapitalu i poreza na dobit) u 2015. godini iznosila je oko 3,61 milion KM.

Naredne godine preduzeće ostvaruje oko 300 hiljada KM manju dobit i završava godinu s ukupnom neto seobuhvatnom dobiti u iznosu od oko 3,32 miliona KM. U 2017. godini „JP BH Pošta“ d.o.o. Sarajevo ostvaruje najmanju dobit u analiziranom periodu koja iznosi oko 2,12 miliona KM, što predstavlja za oko 1,2 miliona manju dobit nego prethodne godine. Naredne godine dobit ovog preduzeća je neznatno veća, dok u 2019. godini „JP BH Pošta“ d.o.o. Sarajevo ostvaruje najbolji finansijski rezultat s ukupnom neto sveobuhvatnom dobiti od oko 4,31 milion KM.

Ukupna sveobuhvatna dobit/gubitak					
	2015	2016	2017	2018	2019
Ukupna sveobuhvatna dobit/gubitak	3.618.084	3.328.374	2.126.620	2.188.133	4.310.927

Rezultat u 2019. godini predstavlja povećanje za oko 97% u odnosu na prethodnu godinu.

Razlog ovakvih finansijskih rezultata možemo pronaći u kretanju ukupnih prihoda (poslovni prihodi + finansijski prihodi + ostali prihodi) i ukupnih rashoda/troškova (poslovni rashodi + finansijski rashodi + ostali rashodi) kroz godine poslovanja.

Najmanji ukupni prihodi i ukupni rashodi su zabilježeni u 2016. godini. Te godine ukupni prihodi su iznosili oko 88,55 miliona KM, dok su ukupni rashodi iznosili oko 84,86 miliona KM. Tokom naredne tri godine primjetan je trend povećanja ukupnih prihoda i ukupnih rashoda iz godine u godinu.

U 2017. godini došlo je do povećanja



ukupnih prihoda za oko 500 hiljada KM u odnosu na godinu ranije, dok su se ukupni rashodi povećali za približno 2 miliona KM, što je rezultiralo najmanjom dobiti u analiziranom periodu. Naredne godine ukupni i prihodi i rashodi su se povećali za nešto više od 2 miliona KM, te je rezultat te godine bio neznatno veći nego prethodne godine. U 2019. godini „JP BH Pošta“ d.o.o. Sarajevo ostvaruje najveće ukupne prihode u analiziranom periodu u iznosu od oko 95,35 miliona KM, te najveće ukupne rashode u iznosu 91,56 miliona KM.

Treba naglasiti da „JP BH Pošta“ d.o.o. Sarajevo godinama uručuje novčane donacije raznim udruženjima, javnim preduzećima, sportskim klubovima i vjerskim zajednicama na osnovu dobiti od prethodne godine. Donacije date u novčanom obliku nisu oporezovane PDV-om, dok reklame jesu, te ovo preduzeće na taj način korisiti donacije u svrhu reklamiranja. U 2020. godini „JP BH Pošta“ d.o.o. Sarajevo je izdvojilo 500 hiljada KM za donacije na osnovu ostvarene dobiti u 2019. godini a isti iznos podijeljen je i u 2020. godini .

	2015	2016	2017	2018	2019
Prihodi	90.229.717	88.549.988	89.049.713	91.292.478	95.345.064
Rashodi	86.145.149	84.860.750	86.795.629	88.808.628	91.562.769

Detaljnijom analizom rashoda/troškova utvrdili smo da su se troškovi zaposlenih (klasa 52 u kontnom planu) od 2016. godine povećavali iz godine u godinu, dok je prosječan broj zaposlenih na bazi radnih sati bio manje više konstantan. Najveći broj zaposlenih je bio u 2015. godini i iznosio je 2.377 radnika, te se je u naredne 3 godine broj radnika smanjivao. Najmanji prosječan broj zaposlenih na bazi radnih sati je zabilježen u 2018. godini. Te godine je bilo zaposleno 2.314 radnika, što predstavlja smanjenje radnika za 2,65% u odnosu na 2015. godinu.

Tek u 2019. godini broj radnika se povećao u odnosu na prethodnu godinu za 28 i iznosio je 2.342 radnika. Najniži troškovi zaposlenih bili su 2016. godine iznosili su oko 61,53

miliona KM. Iako se u naredne dvije godine broj zaposlenih smanjio, troškovi zaposlenih su se povećali za oko 1 milion KM u 2017. godini i za oko 90 hiljada KM u odnosu na prethodne godine. Uzevši u obzir ove podatke za 2017. i 2018. godinu možemo zaključiti da su se bruto plate i ostali troškovi zaposlenih povećali.

U 2019. godini dolazi do povećanja troškova zaposlenih koji iznose oko 63,23 miliona KM, što predstavlja najveće troškove zaposlenih u analiziranom periodu. Pomenuto povećanje troškova prati povećanje broja radnika te godine.

	2015	2016	2017	2018	2019
Troškovi zaposlenih	63.029.441	61.529.369	62.529.737	62.616.412	63.231.911
*Broj zaposlenih	2.377	2.323	2.315	2.314	2.342
*Prosječan broj zaposlenih na bazi radnih sati					

Uzimajući u obzir ove podatke zaključujemo da je preduzeće u 2016. imalo najmanji prosječni mjesečni trošak za jednog radnika koji je iznosio 2.207 KM, dok je najveći trošak ove prirode zabilježen 2018. godine u iznosu od 2.255 KM.

Prosječni mjesečni trošak jednog zaposlenog radnika „JP BH Pošta“ d.o.o. Sarajevo za analizirani period od 2015. do 2019. godine je 2.235 KM, te predstavlja najveći prosječni mjesečni trošak za jednog radnika od svih analiziranih preduzeća.

	2015	2016	2017	2018	2019
Pros. mj. tr. jednog zap.	2.210	2.207	2.251	2.255	2.250
Pros. mj. tr. jednog zap. za period	2.235				

Prema dostupnim podacima iz finasijskih izvještaja „JP BH Pošta“ d.o.o. Sarajevo je u 2019. godini na ispravci vrijednosti potraživanja od kupaca imalo 160.033 KM. To su potraživanja za koja preduzeće vjeruje da su nenaplativa, te će eventvano biti otpisana.

Za troškove reprezentacije/unapređenja poslovanja u periodu od 2016. do 2017. godine potrošeno je oko 265 hiljada KM, odnosno u prosjeku oko 132,2 hiljade KM



godišnje. Najviše je potrošeno 2016. godine 139.300 KM.

Troškovi reprezentacije se svrstavaju kao nematerijalni troškovi u okviru poslovnih rashoda. Tako oni uključuju troškove reprezentacije u poslovnim prostorijama i na sajamskim i drugim manifestacijama, troškove ugostiteljskih usluga kao što su hrana i piće, troškove prenoćišta i ishrane poslovnih partnera kao i troškove za poklone. Iako imamo podatke samo za dvije godine, treba naglasiti da su prosječni godišnji troškovi reprezentacije najveći u poređenju s istim troškovima ostalih analiziranih preduzeća.

Uprkos činjenici da BH Pošte uspješnije posluje od ostala dva javna poštanska operatere, izazovi oko liberalizacije tržišta u narednom periodu mogli bi značajno uticati na poslovanje sva tri preduzeća. Konkurencijsko vijeće BiH odbilo je prošle godine žalbu privatnih poštanskih operatera koji su se žalili na dominantan položaj na tržištu javnih operatera.

U svojoj argumentaciji navode činjenice da su javni operateri oslobođeni plaćanja PDV-a za razliku od privatnih operatera čije su kurirske usluge zbog toga dosta skuplje. Ističu da bi prema Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju i rezolucijama Vijeća Evrope kurirske usluge trebale biti liberalizovane i da ih mogu vršiti i drugi privatni privredni subjekti.

U interesantnoj raspravi javni operateri priznaju da Zakon o poštama BiH iz 2005.g. nije usklađen s EU direktivama ali da je liberalizacija poštanskih usluga u EU na koju se privatnici pozivaju, provođena postepeno 20 godina. Ipak ovaj način poslovanja javnih poštanskih operatera ne vodi u tom pravcu, odnosno postepenoj pripremi za liberalizaciju tržišta.

Pošte Srpske ni u trenutnim uslovima zbog prekomjernog broja zaposlenih nemaju održivo poslovanje a način na koji ostala

dva operatere troše novac, dovodi u pitanje njihovu spremnost da posluju u tržišnim uslovima.





**TRANSPARENCY
INTERNATIONAL**
Bosna i Hercegovina